

עין משפט גין מצוה

מ:

השוחרט פרק שני חולין

מסורת הש"ס

ק"ל א ב מ"י פ"ד מהל'
שנת נלכה: א
ק"ב ג מ"י פ"ח מהל' ע"ו
ה' א ועין הסגנות
זכ"ל ו' ז' ו' ו' ו' ו'
מחללות שחיתת הלכה כל'
סגן לאוין א טו"ש ע"ד
ס"ד ד טק"ד ד ו' קמה
טק"ד :

רבינו גרשום

הכא בחטאת העוף
עסקינן ודכולהו בהדי
הודי קא אתיין. כלומר
הטאת העוף נהי בסימן
אחד ולפיכך חייב שלש
חטאות: עילא מעשה כל
הדו קאמר. כלומר אפי'
מוקפת לה בחטאת העוף
תקשי לך ששחטי חוץ
וכי כיוון דרשתי בה
כל שהיא מטיח אסרה
ואידן מחוץ בעפר הוא.
אלא באומר בגמר זכייה
הוא עובדה מאי ארא
שניה לחטאת העוף
אפילו שלמים נמי שינו
נהי אלא ב' סימן
מצי לאוקמי באומר בגמר
זכייה הוא עובדה ודכולהו
בהודי קא אתיין: אלא אמר
ר' זוטרא כו'. הכא מאי
עסקינן בגון שהיה (לה)
חיי קנה פגום רב. כלומר
לא תוקים אלא בחטאת
העוף ודכולהו בהדי
קתא ולא תוקי בגון שומר
בגמר זכייה הוא עובדה
אלא בגון שהיה חיי
קנה פגום והוסיף עליו
כל שהוא וגמרו רבואתו
משהו שחטו חשובה
(מליקה) חשונה וזהו
מקבלת בגמון וכולהו
בהדי הודי קא אתיין
ולפיכך חייב ב' חטאות:
אמר רב פפא אי לאו דאמר
ר' הונא סימן א כו'.
כלומר אי היה אמר בחטאת
היתה בהמת חבירו רבוצה
לפי עבודת כוכבים כיון
ששחט בה אסרה לא
היית חטאת חובתה דהיה
אמרי עולא לא היה סבר
דאסרה עי' שיעשה בה
מעשה רבה כו'. כלומר עי'
שישחטה כולה דאתיין
כולהו בהדי הודי והוא
סבר לה כעולא: ואמר
רב פפא אי לאו דאמר
רב הונא בהמת חבירו
לא הויה כו'. כלומר אי
[הו] אמרן כל הונא היתה
בהמת רבוצה לפני עבודת
כוכבים כיון ששחט בה
סימן אחד אסרה לא הויה
חטאת חובתה מיט' ולא
היה מצי לומר שחטו
חוץ אל ליתיה דבתן לא
מצי אסר בהמת של ישראל
דלא דידיה הוא אבל כיון
דאמר היתה בהמת חבירו
רבוצה ליתיה לפני עבודת
חובתה: שפטי' (מהו
הימא). כלומר דאי לא
אמר בהמת חבירו ולא
הויה חטאת חובתה דבתן
לא מצי אסר דלא דידיה:

א"י הכי מאי איריא הטאת לישמעיעין ובה. לפירושו שני שבקונטרס
לרוב הונא פריך [הו] דלאין אין אדם אוסר דבר שאינו שלו
א"ש דנקט חטאת לאפוקי שלמים שהם שלו ל"ל דסבר השמא דחמא
כרבי יוסי הגלילי דלמיר קדשים קלים ממון בעלים הן דלרצנן לא
חשיב שום זבח שלו כדמוכח בזבחים
נפ' בתרא (דף קד.) דפריך בשלמא
רובע שהקדשו ולנסוק רבעו אלא
מוקפה ונעמד היכי משכמת לה ה'
אין אדם אוסר דבר שאינו שלו ומשני
בזבחים קלים ואליבא דרבי יוסי
הגלילי משמע דלרצנן אין אדם יכול
לאסור ומיהו קשה לפירושו זה דבסמוך
פריך מההיא ברייתא לרב נחמן דלמיר
אין אדם אוסר דבר שאינו שלו ודייק
מדאוקמינן בחטאת העוף טעמא
דחטאת העוף אבל זבח אחר לא ונמי
קושיא ה' ממוקמא שפיר בחטאת
בזהנא ונקט חטאת לאפוקי שלמים
ושמא מתחלה ניחא ליה בחטאת
בזהנא כל כונה דלא אסיק אדעתיה
שניה לחטאת העוף ובחצי קנה פגום
אבל לטוק ממעבד ליה שינויא דחטאת
העוף דאי בחטאת בזהנא ונקט חטאת
לאפוקי שלמים ה"ל לנמקט עולה כפי'
נקונת: א"י הויה הטאת תיובתיה
דמאי מעשה מעשה רבה. מימה לפי'
ראשון שבקונטרס ש"ס ה' להקשות על
רב הונא מדקדק לאשמעינן זבח א"כ
היכי מצי למימר מעשה רבה ה' ע"כ
מדנקט חטאת דייקין מנייה סיעתא
לרב הונא דמעשה כל דהו' ושמא י'
לומר דה' דנקט חטאת לאשמעינן דא"ג דקניא ליה לכפרה אפי"ה
לא חשיב כדדייה לאוסרה בנעשה כל דהו': רב נחמן ורב עמרם
ורבי יצחק אמרי אין אדם אוסר דבר שאינו שלו. ונמס' ע"ז פרכ'
רבי ישמעאל (דף קד.) אמילמיה דעולא דלעיל דלמיר להו רב נחמן
אמרו ליה לעולא ככר מרגמא רב הונא לשמעיעין בצבל לאו משום
דסבר כרב הונא אלא כלומר לא הודעתו שום חידוש שכבר
שמעיננו זה רב הונא וחס תאמר בעובדה (ע"ז דף קד. ו' א): דעל עובד
כוכבים לחנותא והוה חמרא דדוולא שדא זיה עובד כוכבים ידא
ושיכרן זיה וחסא מריה דחמרא ושקליה ברייתיה ושדייה לדנא
וגרסינן חסא אילקע רב נחמן למחוזא ואסריה בהנאה אמאי אסריה
לאו דאמר רב הונא דבר שאין שלו ולמסקנא דקאמרן אפילו למ"ד
אוסר אדם דבר שאינו שלו ה' מילי עובד כוכבים ורב נחמן מצי
סבר כהנא קנה ניחא אבל למאי דסקלא דעתך דלמי רב נחמן
כר"י (ה) ולא כהנא קמה קשה:

מחך נעפר הוא. לכיון דנאסר משום עבודת כוכבים פקע שם
קדשים מינה ונעשית של עבודת כוכבים ועפרא בעלמא היא ומו לא
מחייב עליה משום שחטי חוץ. א ואע"ג דלמירין בפירקין (לעיל דף כט):
שחט סימן אחד בחוץ וסימן אחד בפנים חייב שהרי עשה זה מעשה
חטאת העוף בחוץ ליכא למימר דבגמר
הסימן חייב בהדי הדדי איסור עבודת
כוכבים ושחיתת חוץ דכי אמרינן
(ה) סימן אחד מחייב הני מילי היכא
דגמר לשחטה עובדה קדשים דקתני
וסימן אחד בפנים דליגלאי שחיתת
בדסימן קמה שחיתת חוץ הוה וטעמא
דהתם משום דישנה לשחטה מתחלה
ועד סוף אכל הכא דסימן שני לא
אשחיתו כלל דלמירין עפרא בעלמא
הוא קמה נמי לאו שם שחיתה עליה
ולענין שבת דמיוציה אטילת שמה
הוא דמחייב א"ג דלאו שחיתה היא
וכן משום עבודת כוכבים לשחיתת
עבודת כוכבים היא אכל לענין שחטי
חוץ לאו שחיתת קדשים היא: הכא
במעשה העוף עסקינן. דלמירין
בסימן אחד בפ"ק (לעיל דף כה.) ויובד
שחיתתה ידיה נמי בחוץ בסימן
אחד דהשוחט עוף קדשים בחוץ חייב
והמולקו בחוץ פטור דלמירין בזבחים
בפרק השוחט והמעלה (דף קא.)
וילין מאו אשר ישחטו לרבות את
העוף: דכולו א' בהדי הדדי. לכיון
דסם עבודת כוכבים לא חיל על
גמר סימן אישחית דכולהו שחיתה
בקדשים הוא: ועולא מעשה כל

דכו קאמר. לכיון דלמיר רב הונא (ע"א) סימן אחד ואסמכה למילמיה
דעולא אשמעינן רב הונא דעולא מעשה כל דהו' קאמר דהא סימן
אחד דרב הונא לאו דוקא דהוה הדין לחצי סימן ואפילו מוקמת לה
בחטאת העוף הו' מיוציה (ו) מצי שחית זה פורתא פקע שם
קדשים מינה וחייב שחיתת חוץ ליתיה עד גמר סימן וחיתון שם
הוא: אלא אפילו בחטאת בזהנא ממוקמא וכו' אמר איני רובה
לעבוד עבודת כוכבים בשחיתה זו עד שמגמר דהשתא לא פקע
שם (ו) זכאים עד גמר זכייה ומחייב בכולהו: אי הפי. דטעמא
דשחיתת חוץ לאו משום סימן אחד דחטאת העוף הוא אלא באומר
בגמר זכייה הוא עובדה: מאי איריא חטאת. דנקט [שם] ליתיה שחיתת
את הוצה דמשמע כל זכאים ומדנקט חטאת דליתיה נמי בצוף
שמע מינה בחטאת העוף קאי ועולה לא מצי למינקט משום
דעולת העוף צעי שני סימנין ולא באומר בגמר זכייה הוא עובדה
דאי אינו עובדה אלא בגמר זכייה אמאי איכפל לאשמעינן עוף
בזהנא נמי חייב. והאי פירכא לאו לאתווי לרב הונא נקט לה דכי מדלית רב הונא מהכא ויתמא דאין אדם אוסר דבר שאינו שלו
אלא בגמר מעשה איכא למיפרכ' נמי מאי שחט חטאת דנקט אלא הכי פריך אי אימת דטעמא משום גמר זכייה הוא מצי שחט עוף
אלא על כרחך טעמא אחרתא הוא: אלא אמר מר זוטרא. הא מתניתא מסיע ליה לרב הונא ומש"ה נקט חטאת העוף דהכשרו בסימן
אחד דאי תנא זבח ליכא לחייבה בשחיתת חוץ משום דמיתכר בתחילת שחיתה ופקע שם קדשים מיניה כרב הונא אכל בצוף שחיתת
שלש חטאות וכגון שהיה חצי קנה פגום והוסיף עליו כל שהוא אדמתכשר בפנים ומחייב עליה משום שחיתת חוץ וחייב חוץ ומעשה כל דהו'
דעבודת כוכבים וטילת שמה דשבת בהדי הדדי אמו: אי לאו דאמר רב הונא (כו') סימן אחד. ואסקיד דלעולא דמעשה כל דהו' אמר:
לא הויה חטאת סיופסיה. דעולא מרישא כי הוה ס"ד דבזהנא קאי דליכא למימר מעשה רבה קאמר עולא דהיינו גמר מעשה: אי
לדא דאמר רב הונא דהמת חבירו. ואפילו הוה אסר בזהנא: לא הויה חטאת סיופסיה. אפילו כדהוה ס"ד
ברישא דבזהנא קאי: דחבירה לא מצי אסר. והאי חטאת דכהניס הוא: דקני ליה לכפרה. שהבעלים מתכפרין זה. ל"א אי הכי דבגמר זכייה
הוא עובדה מאי איריא חטאת דמשמע דליכפל תנא לאשמעינן מידי דלית ליה חלק צו שהבעלים שוחטין אותה והיא כולה לכהניס ליתיה זבח
דלישחמט אפילו שלמים שהן שלו מחייב שלש חטאות דהא לא פקע שם קדשים מיניה עד גמר זכייה ומדנקט חטאת ש"מ בעובד עבודת
כוכבים בתחלת שחיתה קאמר ומשום טעמא דחטאת אינו שלו ולא מצי אסר בנעשה וטעא דלילו שלמים הוה אסר בנעשה וטעא ומ"מ
לרב הונא קשיא דהא מדנקט חטאת ש"מ טעמא דתנא משום דדבר שאינו שלו לא אסר אלא אמר מר זוטרא לעולם בעובד בתחלת
זכייה ולא מיקשי לרב הונא דהכא בחטאת העוף קאי ובחצי קנה פגום דבהוה מעשה כל דהו' דליתסר זה אימחייב משום שחיתת חוץ
והיינו דנקט חטאת משום דליתא בצוף ועולה לא מצי למינקט משום דאפילו בצוף צעיה שני סימנין: לא הויה חטאת סיופסיה. דמאי
מעשה דעולא מעשה רבה ולא הוה מיטערין ליה לאוקמי בחטאת העוף דהאי דנקט חטאת ולא תנא זבח משום דלילו שלמים כיון דלדידה נינהו
הו' מיתכר בנעשה כל דהו' וליכא חייב שחיתת חוץ אכל חטאת לא מיתכר עד גמר שחיתה דליכא מעשה רבה. ולשון זה נראה צעני דהכי
מסתבר לישנא דתלמודא לרב הונא לחודיה קמוציה: דחבירה לא מצי אסר. בנעשה כל דהו' ולהכי תנא חטאת דכהניס היא דלילו שלמים דדייה
נינהו ומיתכר בנעשה כל דהו': דדידה דמאי. ואפי"ה קתני דלא מיתכר: אין אדם אוסר דבר שאינו שלו. אפילו בגמר מעשה. ואית
דמפרכ' בנעשה כל דהו' ולא היא דא"כ לא הו' מנסך מיוציהו דהא מעשה גמור הוה ולקמן [הא]. מותבי להו ממנסך: ואוקומא. על כרחיך
בחטאת העוף מדלג תנא זבח ואע"פ דלהק רצנן לא מצי למימני זבח לכיון דשלמים ידיה נינהו הו' מיתכר בתחלת (ו) חמיה ומו ליכא
חייב שחיתת חוץ וכי תנא חטאת הו' דבר שאינו שלו ולא מיתכר ולא פקע שם קדשים מיניה אפילו הכי מדלג נקט עולה דשכיח
ולא הו' נמי ידיה ונקט חטאת דמידי דליתיה בצוף בסימן אחד ודאי טעמא משום סימן אחד דעוף הוא ובחצי קנה פגום כדלמיר:

בבא

(א) נכנסות לה. וישן.
(ב) ויבנות פנ: א. א עין
רש"י ד' ויקרא חן.
(ג) ר"מ, ו' עין רש"י.
(ד) ע"ש חו"ט. מה. ס"ה
אילקע.

הנהגות הב"ה

(א) רש"י ד"ה ממך
ו' בסימן א' מחייב:
(ב) ד"ה ועולא ו' ו'
דמכ"י שחית: (ג) ד"ה
אלה אפי' ו' ו' לא פקע
שם קדשים מינה עד
גמר: (ד) ד"ה ואוקומא
ו' ו' מתחלת שחיתה ומו
ליכא: (ה) ר"מ ד"ה רב
נחמן ו' כר"י בן בבא
ולא כמ"י:

שיטה מקובצת

א' דכו אמרי בסימן
א' מחייב: ב' ולענין
שבת החייב בחבורה
בעלמא או בבטלה
נשמה: ג' דכולהו בהדי
אחר לכיון דשם עבודת
כוכבים: ד' דהשתא לא
פקע שם קדשים עד
גמר זכייה: ה' והוסיף
עליו כל שהוא בבהאי
כל שהוא מתכשר בפנים:
ו' לפי שני שבקונטרס
אין אדם אוסר דבר שאינו
שלו ואתי שפיר דנקט
חטאת: ז' תימה לפי
ראשון שבקונטרס שלא
הונא לישמעיעין ובה א"כ
הכי מצי:

